

Μακαριώτατε Πατριάρχα Ἱεροσολύμων, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὲ Ἀδελφὲ καὶ
συλλειτουργγέ, Προκαθήμενε τοῦ παλαιφάτου Θρόνου τῆς Ἁγίας Σιών,

Σεβασμιώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι ἅγιοι ἀρχιερεῖς,

Ἐντιμότητε κύριε ἐπιτετραμμένε τῆς Πρεσβείας τῆς Δημοκρατίας τῆς
Βουλγαρίας ἐν Ἰσραήλ,

Ἐξοχώτατε κύριε πρόξενε τῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας ἐν τῇ
Παλαιστινιακῇ Ἀρχῇ,

Ἐξοχώτατε κύριε Γενικὲ Πρόξενε τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας ἐν
Ἱεροσολύμοις,

Ἐντιμότητες ἐκπρόσωποι τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις διπλωματικῶν ἀποστολῶν,

Σεβαστοὶ ἐκπρόσωποι τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων,

Ἀγαπητοὶ ἐν Κυρίῳ ἀδελφοί,

Ἐπιτρέψατε ἡμῖν νὰ ἐκφράσωμεν ἐκ νέου τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν χαρὰν
ἡμῶν διὰ τὴν ἀδελφικὴν ταύτην συνάντησιν καὶ τὴν ἐν Χριστῷ κοινωνίαν
μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, τῆς περὶ Ὑμᾶς σεπτῆς ἱεραρχίας, τοῦ
εὐσεβοῦς κλήρου καὶ τοῦ φιλοχρίστου πληρώματος τοῦ ἀγιωτάτου
Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων. Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐνταῦθα παραμονῆς
ἡμῶν, αἱ συνομιλίες καὶ ἡ ἀδελφικὴ μεθ' ὑμῶν συναναστροφή ὑπῆρξαν διὰ
πάντας ἡμᾶς πηγὴ παραμυθίας καὶ πνευματικῆς ἐνισχύσεως, στερεοῦσα
ἡμᾶς ἐν τῇ πίστει, τῇ ἐλπίδι καὶ τῇ ἀγάπῃ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Διότι, ὅπως διδάσκει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν χαίρωμεν ἐν Κυρίῳ,
στηρίζωμεν καὶ παρακαλῶμεν ἀλλήλους καὶ ζῶμεν ἐν ὁμοφροσύνῃ καὶ
εἰρήνῃ, τότε ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης εἶναι μεθ' ἡμῶν (πρβλ. Β'
Κορ. 13, 11).

Κατὰ τὴν σημερινὴν πανεύσημον ἡμέραν, καθ' ἣν ἡ ἁγία Ὁρθόδοξος
Ἐκκλησία ἐορτάζει, κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, τὴν Παγκόσμιον Ὑψωσιν
τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου, ἠξιώθημεν νὰ
συλλειτουργήσωμεν καὶ νὰ τελέσωμεν τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας
ἐν τῷ πανιέρῳ τούτῳ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως, τῷ ἀνεγερθέντι ἐπὶ τοῦ τόπου

τῶν σωτηρίων Παθῶν τοῦ Λυτρωτοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Παναγίου Αὐτοῦ Τάφου. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ μέγα μυστήριον τῶν μυστηρίων, ἡ οὐσία καὶ ἡ καρδιά τῆς Ἐκκλησίας, συνεστήθη καὶ ἐτελέσθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἐν Ἱεροσολύμοις, εἰς τὸ ὑπερῶν τῆς Σιών. Ἐκεῖ ἐτελεσιουργήθη μετέπειτα καὶ τὸ θαῦμα τῆς Πεντηκοστῆς, διὰ τοῦ ὁποίου ἐσημειώθη ἡ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀπαρχὴ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Μετὰ τῆς Ἀγίας Πόλεως συνδέεται ὡσαύτως ἡ ἀρχαιοτέρα μαρτυρουμένη ἀκολουθία τῆς θείας Εὐχαριστίας, ἡ θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, ἡ μέχρι σήμερον τελουμένη ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. Αὕτη συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν πρώτων λειτουργικῶν τύπων, οἱ ὅποιοι μετεφράσθησαν ἐν τῷ Βουλγαρικῷ Κράτει κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας, μετὰ τὸν ἐκχριστιανισμόν τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ, ἥτοι κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ ἐνάτου αἰῶνος, καταστᾶσα ἤδη ἔκτοτε ὀργανικὸν μέρος τῆς βουλγαρικῆς λειτουργικῆς παραδόσεως. Πάντα ταῦτα ἀνάγουν ἡμᾶς εἰς τοὺς χρόνους τῶν πρώτων μαρτυρουμένων ἐπαφῶν τῆς ὀρθοδόξου Βουλγαρίας μετὰ τῆς Ἀγίας Πόλεως καὶ τοῦ ἁγιωτάτου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων.

Αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν ἁγίων ἡμῶν Ἐκκλησιῶν ἔχουν, ὡς ἤδη ἐτονίσαμεν, χιλιετὴ ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν νὰ διατηρῶμεν ζῶσαν ἐν τῇ μνήμῃ καὶ νὰ τιμῶμεν ἐν τῇ πράξει. Πρόκειται περὶ ἱστορίας ἀδελφικῆς φιλίας καὶ ἀλληλοβοηθείας, ἡ ὁποία συνεχίζεται μέχρι σήμερον. Αἱ ἀπαρχαὶ τῶν δεσμῶν τούτων ἀνάγονται εἰς τὸ ἱσαποστολικὸν καὶ φωτιστικὸν ἔργον τῶν ἁγίων ἀνταδέλφων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου καὶ συνδέονται μὲ τὰς πρώτας μεταφράσεις λειτουργικῶν βιβλίων εἰς τὴν παλαιοβουλγαρικὴν γλῶσσαν, καθὼς καὶ πολυαρίθμων βίων καὶ συγγραμμάτων ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων. Ἰδιαιτέραν διάδοσιν ἐγνώρισεν ἡ παλαιοβουλγαρικὴ μετάφρασις τῶν Κατηχητικῶν Λόγων τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, ἡ ὁποία σώζεται εἰς πολυάριθμα χειρόγραφα καὶ ἐχρησιμοποιήθη εὐρύτατα ἐν τῇ Βουλγαρικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἀξιωμακτόνως εἶναι ὡσαύτως ἡ συμβολὴ τῶν μονῶν τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τοῦ Σινᾶ εἰς τὴν διάσωσιν πολλῶν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων γλαγολιτικῶν χειρογράφων τῆς παλαιοβουλγαρικῆς χριστιανικῆς γραμματείας, ὡς ὁ Ἀσσεμανιανὸς Κῶδιξ (Codex Assemanianus), τὸ Σιναϊτικὸν Ψαλτήριον καὶ τὸ Σιναϊτικὸν Εὐχολόγιον. Κατὰ τοὺς χαλεποὺς διὰ τὴν ὀρθόδοξον Βουλγαρίαν καιροὺς, τὰ πολὺτιμα ταῦτα χειρόγραφα μετεφέρθησαν εἰς τὰς ἱεράς αὐτὰς μονὰς ὑπὸ προσκυνητῶν καὶ μοναχῶν ἀναζητούντων καταφύγιον. Ἐκεῖ διεφυλάχθησαν ὡς σεπτὰ κειμήλια τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἡμῶν παραδόσεως. Πρὸς τούτοις, ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγίᾳ Πόλει ἀντεγράφησαν οὐκ

ὀλίγα παλαιοβουλγαρικά χειρόγραφα καὶ ἐξεπονήθησαν μεταφράσεις κειμένων εἰς τὴν παλαιοβουλγαρικὴν γλῶσσαν.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς ἱεροσολυμιτικῆς παραδόσεως εἰς τὴν Βουλγαρίαν δὲν περιορίζεται μονάχα εἰς τὴν γραμματείαν, ἀλλ' ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τέχνην. Χαρακτηριστικὸν παράδειγμα ἀποτελεῖ ἡ περίφημος παλαιοβουλγαρικὴ ροτόντα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἐν Μεγάλῃ Πρεσθλάβα, γνωστὴ καὶ ὡς Χρυσὸς ἢ Κυκλικὸς Ναός, ἡ ὁποία ἀνεγέρθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου αἰῶνος, ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῶν Βουλγάρων Συμεὼν Α' τοῦ Μεγάλου. Ὡς ἔχουν ἀπὸ μακροῦ διαπιστώσει οἱ μελετηταὶ τῆς χριστιανικῆς τέχνης καὶ ἀρχαιολογίας, ὁ ναὸς οὗτος ἀποτελεῖ ἀρχιτεκτονικὸν ἀντίγραφον αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου. Ἀξιοσημεῖωτοι εἶναι ὡσαύτως αἱ πολυάριθμοι παραστάσεις πατριαρχῶν καὶ μοναχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων ἐν τῇ μεσαιωνικῇ βουλγαρικῇ τέχνῃ, καθὼς καὶ αἱ εἰκονογραφικαὶ συνθέσεις αἱ συνδεόμεναι μετὰ τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅπως αἱ παραστάσεις τῶν ἁγίων ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης μετὰ τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς σήμερον ἐορταζομένης Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἡδὴ δὲ ἀπὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος μαρτυρεῖται ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ἡ καθιερωμένη παράδοσις τῆς ἱεραποδημίας εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, τὴν ὁποίαν μνημονεύει καὶ ὁ βούλγαρος συγγραφεὺς Κοσμᾶς ὁ Πρεσβύτερος εἰς τὸν γνωστὸν αὐτοῦ Λόγον κατὰ τῶν Βογομίλων.

Αἱ σχέσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας μετὰ τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλὴμ μαρτυροῦνται καὶ κατὰ τοὺς ἐπομένους αἰῶνας. Ἰδιαίτερος στεναὶ ὑπῆρξαν αἱ ἐπαφαὶ κατὰ τοὺς θλιβεροὺς χρόνους τῆς ἐν Λυῶν Οὐνίας τοῦ 1274. Ὡς ἀναφέρεται ὑπὸ ἐκκλησιαστικῶν ἱστορικῶν, τὸ ἁγιώτατον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων καὶ τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον Τυρνόβου ἀπέρριψαν ὁμοφώνως τὴν μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ρώμης συναφθεῖσαν ἔνωσιν. Τοὺς χαλεποὺς ἐκείνους χρόνους διὰ τὴν ἁγίαν ἡμῶν Ὀρθοδοξίαν συνδέομεν ἐν Βουλγαρίᾳ ἰδιαίτερος μὲ τὸ μαρτύριον τῶν εἴκοσι καὶ ἕξ ὁσιομαρτύρων τῆς μονῆς Ζωγράφου, ἁγιορειτῶν μοναχῶν βουλγαρικῆς καταγωγῆς. Ἐκ τῆς περιόδου ἐκείνης σώζονται ἐπίσης μαρτυρίαι, κατὰ τὰς ὁποίας ὀρθόδοξοι Βούλγαροι βογιάροι καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ κλήρου τοῦ Τυρνόβου ἀπέστειλαν πρεσβείαν πρὸς τὸν προκάτοχον Ὑμῶν, τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων Γρηγόριον τὸν Α', παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τοὺς πρωτεργάτας τῆς Οὐνίας.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἕκτου μέχρι τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, οἱ ἱστορικοὶ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ἐπιβεβαιώνουν τὴν παρουσίαν Βουλγάρων μοναχῶν,

ἐγκαταβιούντων καὶ ἐργαζομένων ἐν ταῖς ἱεραῖς μοναῖς τοῦ Ἁγίου Σάββα καὶ τῶν Ἁγίων Ἀρχαγγέλων. Μαρτυροῦν ἐπίσης ὅτι, περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος, οἱ Βούλγαροι διέθετον ἴδιον παρεκκλήσιον ἐντὸς ἐνὸς τῶν ναῶν τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπου αἱ θεῖαι ἀκολουθίαι ἐτελοῦντο εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν σλαβονικὴν γλῶσσαν. Κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον σημειοῦται καὶ ἡ παρουσία ἀγιοταφитῶν μοναχῶν εἰς τὰ βουλγαρικὰ ἐδάφη, ὡς καὶ ἡ ὑπαρξὶς μετοχίων τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ἐν οἷς διέμενον μοναχοὶ ταξιδιωταὶ, συλλέγοντες ἐλεημοσύνας ὑπὲρ τῶν Ἁγίων Τόπων. Εἰς τὴν προσφορὰν ταύτην διακρίνομεν τὴν ἔμπρακτον εὐγνωμοσύνην τῶν ὀρθοδόξων Βουλγάρων πρὸς τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν τῶν Ἱεροσολύμων διὰ πάντα ὅσα, ἐπὶ αἰῶνας, ἐλάβομεν παρ' αὐτῆς ἐν τῇ πνευματικῇ καὶ ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν ζωῇ.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος, ὁ ἔνδοξος προκάτοχος Ὑμῶν, ὁ λόγιος πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δοσίθεος Νοταρᾶς, περιῆλθε τρις τὰ βουλγαρικὰ ἐδάφη, συλλέγων χρηματικὰ βοηθήματα ὑπὲρ τῆς Ἀγιοταφитικῆς Ἀδελφότητος. Εἰς τὴν αὐτὴν διακονίαν ἐπεδόθη καὶ ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Χρῦσανθος Νοταρᾶς, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη κατ' ἐπανάληψιν τὴν χώραν ἡμῶν, διὰ τὸν ἴδιον σκοπόν. Πολύτιμον τεκμήριον τῶν περιοδεϊῶν αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὸ σωζόμενον ὁδοιπορικὸν τοῦ ἔτους 1720, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τὴν καταγραφὴν χιλιάδων ὀνομάτων, κυρίως ἐκ τῆς νοτίου Βουλγαρίας.

Οὐδέποτε θὰ λησμονήσωμεν τὴν βοήθειαν καὶ τὴν ἀδελφικὴν συμπαράστασιν, τὰς ὁποίας προσέφερε τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, διὰ τοῦ ἀξίου προκατόχου Ὑμῶν, τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυροῦ Διοδώρου, εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας κατὰ τὴν Μείζονα καὶ Ὑπερτελῇ Σύνοδον τοῦ 1998 ἐν Σόφια, τὴν συγκληθεῖσαν πρὸς θεραπείαν τοῦ ἐν Βουλγαρίᾳ ἐκ πολιτικῶν παρεμβάσεων προκληθέντος σχίσματος.

Πλῆθος ἀκόμη παραδειγμάτων θὰ ἡδυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν, πρὸς περαιτέρω ἐπιβεβαίωσιν τῶν πατροπαραδότων καὶ μακραιώνων ἀδελφικῶν σχέσεων καὶ τῆς ἀμοιβαίως ἐπωφελοῦς συνεργασίας μεταξὺ τῶν κατὰ τόπους Ὀρθοδόξων ἡμῶν Ἐκκλησιῶν. Εἰς ἡμᾶς ἐναπόκειται σήμερον νὰ διαφυλάξωμεν τοὺς στερεοὺς τούτους δεσμοὺς καὶ νὰ συνεχίσωμεν τὴν διὰ τῶν αἰώνων ἐδραιωμένην συνεργασίαν, εἰς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς διατήρησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐνότητος καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐμπιστευθέντος ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ. Διαβεβαιοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὅτι εἶναι εἰλικρινὴς ἡ ἐπιθυμία ἡμῶν καὶ πρόθυμος ἡ διάθεσις νὰ συνεχίσωμεν καὶ νὰ καλλιεργήσωμεν τὴν

συνεργασίαν ταύτην καὶ εἰς τὸ μέλλον. Πιστεύομεν καὶ διαπιστοῦμεν ὅτι αὐτὴν ταύτην τὴν ἀγαθὴν καὶ εὐλικρινῇ διάθεσιν τρέφετε καὶ Ὑμεῖς, ὡς καὶ σύμπασα ἡ ἀγία Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων, διὸ καὶ ἐκ βάθους καρδίας εὐχαριστοῦμεν Ὑμᾶς.

Σήμερον ἡ Μέση Ἀνατολὴ κλυδωνίζεται ὑπὸ φοβερῶν συγκρούσεων καὶ πολεμικῶν ἀναμετρήσεων, αἵτινες σπεύρουν ἀπανταχοῦ τὴν ὀδύνην καὶ τὴν ἀβεβαιότητα. Ὑπὸ τὰς δεινὰς ταύτας συνθήκας, ὁλοένα καὶ περισσότεροι χριστιανοί, μολονότι ἡ παρουσία αὐτῶν εἰς τὰς χώρας ταύτας ἀριθμεῖ ἤδη δύο χιλιετίαι, ἐξαναγκάζονται νὰ ἐγκαταλείψουν τὰς πατρογονικὰς αὐτῶν ἐστίας. Αἱ χριστιανικαὶ κοινότητες συρρικνοῦνται διαρκῶς, τὸ δὲ ἀγιώτατον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, ἡ ἀρχαιοτάτη κατὰ τόπον Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Μήτηρ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, διέρχεται βαρείας δοκιμασίας.

Ἐπιθυμοῦμεν νὰ διαβεβαιώσωμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὅτι, ἐν τοῖς χαλεποῖς καὶ δυστήνοις τούτοις καιροῖς, εὐρισκόμεθα πνευματικῶς πλησίον Ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμπιστευθέντος Ὑμῖν θεοφιλοῦς ποιμνίου. Αἱ θλίψεις Ὑμῶν εἶναι καὶ ἡμέτεραι θλίψεις, αἱ δὲ ἐλπίδες Ὑμῶν καὶ ἡμέτεραι ἐλπίδες. Ὑμεῖς καὶ τὸ ποιμνιον Ὑμῶν εἴσθε πάντοτε παρόντες εἰς τὰς προσευχάς, τὰς σκέψεις καὶ τὰς καρδίας ἡμῶν. Μετὰ βαθέος σεβασμοῦ καὶ πολλῆς ἐλπίδος ὑπεδέχθημεν τὴν εὐγενῇ πρωτοβουλίαν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος νὰ μεσολαβήσητε ὑπὲρ τῆς ἐπιτεύξεως σταθερᾶς καὶ διαρκοῦς εἰρήνης μεταξὺ Οὐκρανίας καὶ Ρωσίας καὶ τοῦ τερματισμοῦ τοῦ δεινοῦ πολέμου, καθ' ὃν ἔχασαν τὴν ζωὴν των τόσοι ὀρθόδοξοι ἀδελφοὶ ἡμῶν. Εἰς τὴν εἰρηνοποιὸν ταύτην πρωτοβουλίαν ἀναγνωρίζομεν ζῶσαν μαρτυρίαν τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία θεραπεύει τὰ τραύματα τῆς διαιρέσεως καὶ διακονεῖ τὴν καταλλαγὴν, ἀκόμη καὶ ὅταν ἡ φωνὴ τῆς εἰρήνης φαίνεται νὰ μὴν εἰσακούεται.

Καὶ σήμερον, ἐνταῦθα, ἐν αὐτῷ τῷ ὀμφαλῷ τῆς χριστιανοσύνης, ὅπου ὁ Κύριος καὶ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ὑψοῦμεν τὸν ζωοποιὸν καὶ νικηφόρον Αὐτοῦ Σταυρὸν μετὰ πίστεως ἀκλονήτου ὅτι τὸ κακὸν δὲν ἔχει τὸν τελευταῖον λόγον, ὅτι ἡ εἰρήνη εἶναι ἐφικτὴ καὶ ὅτι μετὰ τὴν Σταύρωσιν ἔρχεται ἡ Ἀνάστασις! Ἰστάμενοι ἐπὶ τοῦ παναγίου τούτου τόπου, ὅπου ὁ Σταυρὸς καὶ ἡ Ἀνάστασις ὑπερβαίνουν τὴν ἀπλὴν ἀνάμνησιν καὶ καθίστανται ζῶσα μαρτυρία, ἐνθυμούμεθα τοὺς λόγους τοῦ μεγάλου ἱεράρχου τῆς Ἀγίας Πόλεως, τοῦ ἀγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων: «Ὁμολογῶ τὸν σταυρὸν, ἐπεὶ οἶδα τὴν ἀνάστασιν» (Κατήχησις ΙΓ', 4. PG 33, 776B-777A).

Εἰς προσευχητικὴν ἀνάμνησιν τῆς ἡμετέρας ταύτης εἰρηνικῆς ἐπισκέψεως, δέξασθε, Μακαριώτατε, τὸν ξυλόγλυπτον τοῦτον Ἐσταυρωμένον, ὡς τεκμήριον τῆς εἰλικρινοῦς ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ τοῦ βαθυτάτου ἡμῶν σεβασμοῦ πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον Ὑμῶν καὶ τὸ καθ' Ὑμᾶς ἀγιώτατον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων. Ἡ προσφορὰ αὕτη εἶναι ταπεινὴ, ἀλλὰ γίνεται ἐκ βάθους καρδίας, ἐκ μέρους ἡμῶν καὶ τοῦ Πατριαρχείου Βουλγαρίας, ἵνα διατηρῇ ζῶσαν τὴν μνήμην τῆς εὐλογημένης ταύτης ἡμέρας τῆς φιλαδέλφου ἡμῶν συναντήσεως. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ταύτης δυνάμεθα ἀληθῶς νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸν ψαλμικὸν στίχος: «Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ» (Ψαλμ. 117, 24).

Εἴθε ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἡ χάρις καὶ τὸ μέγα Αὐτοῦ ἔλεος, ὡς καὶ ἡ δύναμις τοῦ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, νὰ εἶναι πάντοτε μετὰ πάντων ἡμῶν!

Εἰς πολλὰ καὶ εὐλογημένα ἔτη!